

פרוטוקול מס' 4/ב
מישיבת ועדה הכלכלה
מיום ב' כ"א כסלו תשי"ג - 9.12.52
בשעה 11.00

חברי הוועדה:

משתתפים:

- הי"ד מ. בנטוב
- י. הודי
- ב. מזביה
- ש. בבה
- ע. סימון
- ד. פלדמן
- ש. פרלשטיין
- מ. חזני
- מ. קטיט

סדר-היום:

- ד"ר לוינטל - מטעם משרד המסחר והתעשייה
- ד"ר קטרון - מטעם משרד המשפטים
- צ. הנגבי - מטעם משרד המשפטים
- ד"ר פקר - מנהל משרד המסחר והתעשייה
- ד"ר פרלמוטר - מטעם משרד המסחר והתעשייה

סדר-היום:

- א. המסך הדיון בחוק הפיקוח על סארכים ושירותים;
- ב. בעיית יבוא סארכים סוגטריים הפוגעים בייצור המקומי.

הי"ד מ. בנטוב:

פותח את הישיבה.

טרם שנעבור לסדר-היום, ברצוני להודיע

למשתתפי הישיבה או שלוש ישיבות של הוועדה, ואני מציע לוועדה שחבר הכנסת אידוב כהן, ינהל את הישיבות במקומי, שתוך הגחה שהוועדה תמשיך בחוק הפיקוח על סארכים ושירותים, ולי תשמר זכות ההסתייגות באותם המעיפים שלא אשתתף בדיון עליהם.

הצעת הי"ד - נתקבלה.

ועדת הכלכלה
9.12.52

היו"ר מ. בנטוב:

לפי החוק, התקציב האופרטיבי של רשות הפיתוח טובש לוועדת הכספים לאישור במסלול ועדת הכלכלה. מזה מסתבר שעלינו יהיה לרונן בתקציב זה, לאשרו או להמליץ עליו, כדי שוועדת הכספים תוכל להחליט עליו. אני מבקש את מזכיר הוועדה שימציא העתק התקציב לכל אחד מחברי הוועדה על-מנת שיעיינו בו, כדי שנוכל לגשת לדיון בו.

ז. סימון:

ברצוני לחדש את ההצעה על-דבר סינר הוועדה בחולה.

היו"ר מ. בנטוב:

אנו החלטנו על כך עוד לפני הפגרה, ואני ניהלתי טו"מ עם משרד החקלאות ושר החקלאות וקבענו את כל הסידורים, אך ברבע המחרון משרד החקלאות הודיע שאין לו תקציב. פה התעוררת שאלה עקרונית אם ועדות הכנסות מוגבלות על ידי חוסר תקציב בעריכת סיורים. ואז בחרנו משלחת לנשיאות הכנסת על מנת למצוא פתרון לבעיה זו, אך מכל מיני סיבות פגישה זו עם הנשיאות לא יצאה לפעל. אני גם כתבתי מכתב סחה על שהפגישה לא יצאה לפועל. הנשיאות הציעה לנו להופיע היום בפניה, על כך ענית, כי איננו יכולים לעשות זאת בשעת הישיבה.

ועתה, אנו מטפלים בחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, גייסנה הקודמת הגענו עד סעיף 6(א)(1), והתעוררו שתי בעיות שבקשנו את נציגי משרד המסחר והתעשייה ונציגי משרד המשפטים לרונן בהצעות התיקונים שהוצעו כאן. שאלה אחת היתה, אם מלבד מחיר מכסימלי צריך להיות גם מחיר מינימלי או מחיר קבוע; שאלה שניה היתה, אם אפשר לוותר על צו אישי, כדי להגדיל בין צו כללי והוראה אישית.

ד"ר לוינטל:

אין לי כל ספק, שמשרד המסחר והתעשייה יסתפק בקביעת מחירים מכסימליים, אבל אני מבקש במזמן פורמלי לשמור לי את הזכות לערער על כך, כי לא היה סיפק בידי לברר שאלה זאת עם השר.

היו"ר מ. בנטוב:

אם כך, שתי השאלות תשארנה פתוחות עד אשר נקבל תשובה סופית מהמשרד.

אנו עוברים לסעיף 6(א)(2):

ריווח מכסימלי שמוחר להפיק ממכירת מצרך בר פיקוח, אם לא נקבע לו כל מחיר או אם נקבע לו מחיר מכסימלי.

ש. פרלשטיין:

אינני מבין לשם איזה צורך ישנן כאן המלים: "שר רשאי לקבוע בצו ריווח מכסימלי". אני יודע שישנו חוק הקובע ריווח הוגן. אני חושב שהוא חופף את הריווח שמוחר לאדם לקבל בעד מכירת מצרך מסויים. אני מציע למחוק סעיף 2 ולהסתפק בחוק ריווח הוגן.

ר. פלדמן:

בשעת הדיון בכנסת דיברתי על סעיף 16' ואסרתי, כי הנסיון מוכיח שענין הריווח המתקבל על הדעת הוא מסובך מאד גם לגבי בית-הדין וגם לגבי האיבוד. אני מציע שבסעיף זה יהיה צוין אחוז הריווח.

א. כהן:
ישנה סתירה בין סעיף 6א(2) לבין סעיף 16 ב' . אני מציע שנדון על שניהם יחד או שנדחה את הדיון בסעיף 6א(2) עד אשר נביע לסעיף 16 ב'.

היו"ר מ. בנטוב:
אנו דנים כעת על סעיף 6א(2) ולא על סעיף 16 ב' . אם ישנה סתירה ביניהם, הרי כאשר נביע לסעיף 16 ב' נצטרך להתאים לסעיף 6 כפי שנחליט עליו.

ד"ר לוינטל:
סעיף 6א(2) אינו סותר, הוא משמש מכשיר לגבי מקרים שאי-אפשר לקבוע מחיר מכסימלי וזאת בדרך-כלל מסיבה, שמחיר הקרן הוא שונה, ואי-אפשר לקבוע מחיר אחד לאותו מצרך. מאותה סיבה אי-אפשר גם לקבל את הצעתו של חבר הכנסת פלדמן לקבוע כגוף החוק את סתח הרווחים. הענין משתנה לא רק מזמן לזמן, אלא גם לגבי מצרך ומצרך. דבר זה צריך, איפוא, לקבוע בתקנות הפיצוע.

היו"ר מ. בנטוב:
אני מבין שהכוונה היא קודם-כל, שהחוק בענין רווח מכסימלי יהיה חוק בפני עצמו ולא יהיה תלוי בחוק אחר שיכול להתבטל. אני תומך בעמדה זו.

ש. פרלשטיין:
אם למצרך לא נקבע כל מחיר זאת-אומרת שהיצרן יכול לקבוע איזה מחיר שהוא רוצה. על-כן אי-אפשר לבוא בשלב מסויים ולהטיל מחיר. צריך להיות תיאום מסויים.

היו"ר מ. בנטוב:
אני מבין שישנה הצעה למחוק את הסעיף בכלל, הצעת חבר-הכנסת פרלשטיין, והצעה שניה של חבר הכנסת פלדמן לקבוע בחוק את אחוז הרווח המכסימלי.

ר. פלדמן:
אם איבנו קושרים את שני הסעיפים, אני מסכים שהסעיף הזה יישאר כפי שהוא.

ש. בנה:
אני מציע, אם לא למחוק את הסעיף כולו, לא לקבוע כאן רווח מכסימלי, כי אם רווח מתקבל על הדעת.

היו"ר מ. בנטוב:
אני מעמיד את ההצעות להצבעה.

ה צ ב ע ה

סעיף 6א(2) כפי שמנוסח בחוק - מתקבל.

הסתייגות לחבר הכנסת פרלשטיין.

היו"ר מ. בנטוב:
אנו עוברים לסעיף 6א(3):
כר-פיקוח או לסוג סדוטים אלה. שבר קבוע, מכסימלי או מינימלי לשרות

מא/ז.י.

ועדת הכלכלה
9.12.52

לפי התיקון שנתקבל, במקום "שכר" יהיה
"תגמול". לדעתי, אריך לקבוע גם לטרותים אותו אחוז של רווח טכסימלי
כמו לגבי מצרכים, כי בשוק הטרותים נקבים כשם שנקבים המצרכים.

סעיף זה מבטל לסעיף 2, כך שחסר כאן
סעיף 4.

ג. אוניה:

האם אתם מסכימים שנוסיף סעיף 4 שיהיה
מבטל לסעיף 2?

היו"ר מ. בנטוב:

אינני רואה טיבות רציניות להתנגד לכך,
אבל אני חושב שזה איננו הכרחי, כי הדבר

א. כהן:

לא יבוצע אף פעם.

אינני מוכן לקבל זאת.

היו"ר מ. בנטוב:

ה צ ג ה

הוחלט לא להוסיף סעיף נוסף 4.

הסתייגות ליו"ר מ. בנטוב.

אנו עוברים לסעיף 6(1):

היו"ר מ. בנטוב:

"צו לפי סעיף זה יכול להיות כללי או לגבי
אדם מסוים, או סוג של בני אדם, או לגבי עסק מסוימת, או סוגי
עסקות."

סעיף זה גם כן נשאר פתוח עד אשר נקבל
חשובה משרד המסחר והתעשייה. אולם כאן יש הערה: בהצעת החוק הראשונה
שקדמה להצעה זו היה סעיף שאמר, שבמקרה שבו מחיר מעל למחיר המבטימלי
יש להחזיר את ההפרש לקונה. אני חושב שיש להוסיף סעיף זה כאן.

אני מציע שנדרום זאת לפנינו, ובאם לא נמצא
סעיף זה בהצעת חוק זו - נוסיף אותו.

מ. בנטוב:

נבקש את משרד המשפטים לבדוק אם סעיף זה
נמצא, באם לא, שימציא לנו סעיף מתאים.

היו"ר מ. בנטוב:

סעיף 6(1) - נשאר פתוח.

סעיף 6(2):

היו"ר מ. בנטוב:

"צו כללי לפי סעיף זה יכול להיות מוגבל

לחלק מסטח המדינה."

אני מתנגד לסעיף זה, כי הוא נותן מקום
להפליה. סעיף זה יאשר את המצב הקיים
שלפיו משלמים מחירים עבור המצרכים במשולש גמורים יותר מאשר מחירים
שמסלמים בשטחים אחרים של המדינה. וכשאני אומר זאת אני מתכוון להכרת
"נוסתן הכרמל", שמסלמת מחירים שונים.

מ. סטיס:

ועדת הכלכלה
9.12.52

סא/זי.

היו"ר ט. בנטוב:

אם המחירים עדיין שונים, מבקש להטעיא לנו תזכיר ככתב, כי דבר זה עומד בסתירה להודעה אשר נטתרה בזמנו על-ידי שר החקלאות.

ס. ססיס:

אני מבקש לטחוק סעיף זה.

ג. ביטרונו:

כנראה שאף אחד מחברי הוועדה אינו ירושלמי, אחרת היה מרגיש בצורך שבסעיף זה. מכיון שאנו הירושלמים משלטים בעד קרה, פדות ועוד כמה מצרכים מחירים יותר גבוהים מהמחיר שמשלטים בתל-אביב ובחיפה, והסיבה היא פשוטה מאד - האובלה לירושלים עולה יותר מאשר לתל-אביב או לחיפה, ועל-כן בכל צו שקובע מחירים לירקות ופירות ישנם שני טורים, טור אחד לירושלים וטור אחד ליתר חלקי הארץ.

ס. ססיס:

לפי דבריו יוצא שהשר יכול לקבוע מחירים אחרים למצרך, אבל לא לגבי שטח מסויים. השאלה היא, איך אפשר למנוע הפליה כתוצאה משימוש בחוק זה?

ש. כבה:

אני מציע, שכאשר שר המשפטים יביא את החוק בפני הכנסת ידגיש, כי עד כמה שהדבר יוצא לסעיף זה, הדבר מכונן לאותן דוגמאות שהביא כאן היועץ המשפטי, ולא ישמש הפליה לגבי חלק מהאוכלוסיה.

היו"ר ט. בנטוב:

סדוע אי-אפשר לכתוב: מחיר שנקבע לפי צו זה יכול להיות שונה לגבי שטחים שונים

של הטרינה?

ס. ססיס:

אולי אפשר להוסיף: בתנאי שסעיף זה אינו מטמא כל הפליה?

היו"ר ט. בנטוב:

אינך יכול לעשות זאת, כי זה אומר שכל חוק אחר, שאין בו סעיף כזה, יש בו הפליה.

היו"ר ט. בנטוב:

אני מעמיד להצבעה את הצעת חבר הכנסת קסיס.

ה צ ג ה

הצעת חבר הכנסת קסיס - נדחתה.

הסתייגות לחבר הכנסת קסיס.

ס. ססיס:

היות וישנן טענות בקשר למחירי שמן הזית, ומאחר שהשאלה היא אקטואלית ביותר, וקיימים חילוקי-דעות בנידון זה בין השלטונות לבין הייצרנים, אני מציע שתורכב ועדה-משנה לדיון בשאלה זו.

היו"ר ט. בנטוב:

אני מציע ועדה-משנה של חברי-הכנסת כהן, אזניה, קסיס ופרלשטיין שתדון בעניין זה.

היו"ר מ. בנטוב:

אנו עובדים למעוף השני בסדר-היום -
בעליית יבוא מוצרים מוגמרים, הפוגעים

ביצור המקומי.

הגיעו אלינו תלונות, וכן במפרטנו בעתון
תלונות על שורה של מצרכים המיוצרים בארץ שהובאו בדרך של יבוא מחוץ-
לארץ, ועל-ידי כך נפגע היצור המקומי, וישנם מפעלים הטוענים שבגלל
סיבה זו היו צריכים להפסיק את הייצור. בעיה זו עומדת בהיקף גדול
יותר בקשר עם סחורות השילומים שעומדות להגיע מגרמניה, יש לפני
מכתב שבו פנו אלי כמה בעלי בתי-חרושת למרגי-עץ הסופנים שהפסיקו
את הייצור בגלל יבוא כרבי-עץ טובים. כמו-כן ישנה תלונה שהמטביר
המרכזי הביא אבזרי-חשמל משוודיה, בה בשעה שאבזרים אלה מיוצרים בארץ.
ישנה טענה נוספת על הבאת מוצרי-חרסינה המיוצרים גם הם בארץ.

אני הזמנתי את נציגי משרד המסחר והתעשייה,
שיטבירו לנו את מדיניות המשרד בקשר עם בעיה זו לגבי המקרים המסויימים
שעומדים לפנינו, וגם ביחס למדיניות הכללית של יבוא מוצרים מוגמרים
בקשר עם השילומים.

מר פיטר:

הדרישה שלא להביא סחורות מוגמרות
שמתחרות בתוצרת המקומית היא דרישה
אלטנטיבית, ואני מתקשה להצדיק אותה. היא מונבת מאליו. היא הקו
היסודי של המשרד בכללותו, וכל ראש אגף במשרד שומר בקנאות רבה על
השטח שלו, ומרגיש את עצמו כפטרון, ויעשה את הכל על-מנת להגן על
התעשייה המקומית בפני התחרות הזאת.

מלבד החשבון האריתמטי של השוואת-מחירים,
כאשר עלול לעתים קרובות להיות הפרש גדול, באופן עקבי אנו מתעלמים
מהפרשים כאלה ומצטמצמים על-חשבון מטבע חוץ. והחשבון במטבע חוץ
נודאי שיראה תמיד הפרש בין הוצאות ליבוא חומרי-גלם לבין הוצאות
ליבוא תוצרת מוגמרת. אם קבעתי דבר זה, ברור שהוא עומד בסתירה
לעובדה, שהגיעו סחורות מוגמרות לארץ. זוהי עובדה. בדרך-כלל
המדובר הוא ביבוא ללא תשלום. מטבע חוץ למטרה זו לא הוקצב בכלל.
מקור הסחורות הללו הוא יבוא ללא תשלום, זהו יבוא מכספי הסוכנות
מגרמניה, ויבוא שאושר על-ידי מרכז ההשקעות. כל מקרה כזה, אשר
לא ניתן לכוונו מראש, משמש לפחות לאחר המעשה, נושא לנזיכוחים
חריפים בין המשרד שלי, שרואה את עצמו המגן הטבעי על התעשייה המקומית
ובין אותו גוף, שפרץ במקצת את הגדר. אנו לא הסתפקנו רק בנזיכוחים,
ולמעשה בכמה מקרים הטלנו קנסות על הסוכנות, כי מה יכול להיות
דרסטי יותר מאשר קנס המוטל על-ידי הממשלה. אנו מסתדלים להשתלט
על העניין הזה.

אשר ליבוא באמצעות הסוכנות היהודית -
וזה יבוא ישיר של הסוכנות, או יבוא בלתי-ישיר, כי הסוכנות במספר
מקרים העבירה את כספיה לסוחרים מקומיים, וקיבלה מפרעות במטבע ישראלי -
סוכם והובטח, שכל יבוא של הסוכנות היהודית יהיה על-פי רשיון יבוא
שיוצא על-ידי הרשות המוסמכת. מותר לכם איפוא להניח שמקור זה נסמך
לעתיד.

היו"ר מ. בנטוב:

מי נותן את הרשיונות ליבוא ללא תשלום?

מר פיטר:

רשיונות ליבוא ללא תשלום ניתנים לפי
חוק על-ידי הרשות המוסמכת הנובעת בדבר,
בדרך-כלל משרד המסחר והתעשייה. ישנם גם מוצרים שמשרד התחבורה מוסמן
להוציא רשיונות-יבוא, וכל משרד אחר ששולט על אותו שטח של המשק.

ש. פרלשטיין:

ההסכם שעשיתם עם הסוכנות, יחול גם על
כל יתר משרדי הממשלה?

מר פיקר:

ההסכם הוא למעשה הסכם בין האוצר לבין הסוכנות היהודית. תפקידו הוא, לא רק למנוע יבוא של סחורות מוגברות, אלא גם להבטיח את הצד הוולוטרי של הדבר. לפי הסכם זה הסוכנות התחייבה לסטור את המטבע לאוצר, ולצמצם את היבוא על אותן סחורות שיוקצבו ע"י האוצר עפ"י רשימות יבוא. זה מחייב את כל המשרדים, ועל כך הוצאה הוראה של שר האוצר והוראת משנה של המפקח על המטבע חוץ.

ביחס ליבוא שמקורו הסוכנות היהודית, או כספי הסוכנות היהודית, בראה שלפחות על הגיר בא הסדר. אני מוסיף, שמשרדי באופן טבעי יהיה הלוחם עבור הגשמת הדבר.

אשר ליבוא

אשר ליבוא ללא תשלום, הדיון נעשה בוועדה

בין-משרדית שבראשה עומד המטכנה על היבוא ללא תשלום מטעם משרד האוצר. לפי החוק רשיון יבוא מוצא ע"י רשות מוסמכת לפי הוראת המשרד ולאחר דיון בוועדה זו.

מהו הרכב הוועדה?

היו"ר ס. בנטוב:

מר פיקר:

היו"ר הוא מנהל המחלקה של היבוא ללא תשלום באוצר, וחבריו הם 8 נציגי משרדים שונים. התפקיד והעמדה הקונסטרוקטיבית של הוועדה הם קצת מעורפלים. למעשה, הרשות המוסמכת שקבלה את הסמכות לפי תקנות 46, היא רק מחליטה ועל הצד המעשי מתקיים דיון בינמשרדי. בקשר להיתרי יבוא של מרכז ההשקעות, שהוא אמנם חלק ממשרד המסחר והתעשייה, יצדקו אלה שידרשו תיאום יתר בין יחידה זו לבין המדיניות של המשרד בכללותו. אני מוכרח להודות שתיאום זה לא תמיד קיים. כמובן שלמרכז ההשקעות ישנו תפקיד היוצא מגדר משרד, כי ענין משיכת השקעות עלול לפעמים לסבור והוא לפעמים מסבור - והדבר מתבטא בזה שלעתים קרובות ניתנו רשיונות יבוא של זכויות שהובאו ע"י בוני בתי-סלון, וטכסטילים שהובאו ע"י בוני בתי"ר לצמיגים. הכוונה היא לאפשר למשקיע הון שהביא ציוד וזקוק למטבע ישראלי, לקבל את המטבע הישראלי ע"י הבאת מוצרים מוגברים. יש לזכור שאלו הן סחורות שאחדת אולי לא היו באות. באו סחורות שמילאו חור בתעשייה המקומית. מותר לכם להניח שלא היתה פגיעה בעצם התעשייה, כי היא בין כה וכה בטקריים מסוימים היתה מסתלקת, וסחורה זו הגיעה כמילוי כתוספת. אני באופן אישי גם את זאת איבני גורם. אני בדעה שע"י מדיניות עקבית קצת יותר אפשר גם את המקור הזה לכוון בצורה יותר רציונאלית. גם כמובן זה אני מסתדל להכניס את הענינים למסלול קצת יותר מסודר.

עם קום המדינה היתה מחלקה שעסקה בפתן רשיונות ליבוא לייצור. מחלקה זו בוטלה, ומסכויותיה חולקו בין המשרדים השונים. הדבר נעשה מתוך בסיון שהמחלקה הסתבכה ולא הצליחה להתגבר על עומס העבודה. לי בראה שהיקף העבודה הנוכחי מאפשר ריכוז מחדש. ואם לא זה, הרי אפשר להקים אינסטנציה מרכזית שצריכה להיות על ידי המשרד למסחר ותעשייה, ואשר מנקודת ראות הסמירה על תוצרת הדרך, צריכה להיות צנוצורה על כל רשיון יבוא.

היו"ר הזכיר כאן 3 מקרים - ברגי עץ,

חרסינה, ציוד חסטלי.

ישנם עוד שני מקרים: זכויות ומסמרים.

היו"ר ס. בנטוב:

שנים-שלוש בתי סלון נבנו בארץ על ידי הבאת זכויות.

מר פיקר:

מהו ההיקף של היבוא הכללי של זכויות?

היו"ר ס. בנטוב:

200 אלף לירות.

מר פיקר:

חרסינה וברני עץ יובאו מכסי הסוכנות, אבל בינתיים הוקפאו על ידינו. הגיע מסען גדול ביוני של טהא אלף דולר בלי רשיון יבוא, שנרכש על ידי חברה מקומית בכפטיס שהועמדו לרשותה על ידי הסוכנות, והם קנו מחסן שלם של סחורות וציוד. בין הסחורות הללו ישנם דברים חשובים למטק הארץ, שאינם מתחרים בתוצרת הארץ, והם מביעים למחצית הסחורות, וחלק מהסחורות שמתחרות בתוצרת הארץ.

היו"ר מ. בנטוב:

לסוכנות היתה רשות להביא כל סחורה שהיא רוצה בלי רשיון יבוא?

מר פיקר:

לא, אבל היא עתה זאת.

מסרדי היה מוכן ומעוניין להחריט את הסחורות ולשלוח אותן חזרה ואף להטיל קנסות. בענין זה היה דיון בין שני השרים, והוא עדיין נמשך. מיני סגור בעסק מסין זה, אבל מתוך הגינות אני חייב להגיד, שסחורה זו נקנתה בזיל הזול, על כדי כך זול שהעוון הזה מקבל כסוי, ובמיוחד על רקע העובדה שכאן יש תערוכת של דגרים רצויים ודברים בלתי רצויים. סחורות שאינן מתחרות בשוק המקומי שחררנו למכירה, ואותן הסחורות שמתחרות בתוצרת הארץ, הקפאנו. הקפאה זו יש לה רק ערך של הסרדה, והכרונה היא שלא יחזרו על מקרים כאלה. מבלס בסופו של דבר נצטרך לטחור גם סחורה זו.

אשר לחרסינה, היא תמכר כולה לאגף הסיכון במחיר של 4 לירות היחידה לעופת 16 לירות מתוצרת מקומית.

היו"ר מ. בנטוב:

ישנה בעיה של בופנות.

מר פיקר:

לא ידוע לי על מקרה כזה.

היו"ר מ. בנטוב:

ישנה בעיה של מסטרים וחוטמים.

מר פיקר:

כל זה שייך לאותו מחסן סחורות.

היו"ר מ. בנטוב:

ישנה תלונה של חבר הכנסת אבניאל על מוצרי חסמל, שהמטביר המרכזי הביא מסוודיה.

מר פיקר:

איני מכיר את המקרה הזה.

אשר לשילומים התקיימו דיונים עם התאחדות בעלי התעשייה, בכדי למצוא הסדר שימנע הבאת סחורות שמתחרות עם תוצרת הארץ. מר שנער ומר יוספטל הסבירו בתוך חברת השילומים וגם לנציגי התאחדות בעלי התעשייה, שהפירוט שניתן לחוזה או ללוח הסחורות שמהווה חלק מהחוזה, הוא פירוט מטעה. פירוט הסחורות כפי שהוא ניתן שם לגבי הקבוצות 3-5 (הקבוצות 1-2 מתייחסות לפלדה וברזל) - חובר מתוך סגמה לתת תמונה כללית. הם טוענים שתהיה אפשרות לבחור במידה שהמדובר הוא בסחורות מוגמרות אך ורק בסחורות שאינן מתחרות בתוצרת הארץ. בכדי להבטיח את הדבר טופף גם, שלחברת השילומים יצורף גם נציג התאחדות בעלי התעשייה כמסקיף, וכי כל התכניות ורשימות הסחורות לפני איסורם יובאו לדיון בפני ועדה של 2-3 נציגי התאחדות בעלי התעשייה.

עלי להוסיף כי במובן זה אין להבדיל בין ייבי במסגרת השילומים לבין כל ייבוא אחר. המטבע במסגרת השילומים הוא מטבע קסה, ודינו יהיה כדין כל מטבע קסה אחר. אותם אמצעים המוטלים על מטבע קסה אחר יוטלו גם על מטבע קסה זה. אני הבינתי שקיימת אפשרות לעשות שינויים בהנאות של הסחורות מקבוצה לקבוצה מעבר ל-10% שנקבעו בחוזה.

ט. פרלמנטריות:

אני חושב שיש לקבל גבויכה את הגישה של
בציג המטרד להגן על התעשייה המקומית.
מדבריו של מר פיקר לא היה ברור שיש בטחון שהעניינים יוסדרו כפי הרצוי.
אבל כאן ישנם כמה דברים שאינם מתקבלים על הדעת. גביח שמישהו צריך
כסף מקומי, כמו אותו בעל מלון נורדאו. מדוע המטרדים אינם עומדים על
כך, שיובאו רק חמרי גלם ולא מוצרים מוגמרים, כי הרי זה היה בותר
את בעיית חמרי הגלם? אני מבין שקיימת בעיה של העברת הון, והאפשרויות
שישנן לגבי מוצרים מוגמרים הן גדולות יותר. אולם זה שייך לשיטת השערים.
אותה בעיה קיימת גם לגבי הטובנות היהודית. מדוע היא צריכה להביא
סחורות מוגמרות, בטעה שלגביה אינה קיימת טאלת השערים?

בענין הטילומים, אני יודע שמתנהל סו"מ
להבאת רפואות מגרמניה. הייתי רוצה לדעת האם זה נכון.

י. אורז:

האם אפשר לקבל דוגמה ומספרים על ההפרטים
בין סחורות מוגמרות לפי ליבוא ללא תשלום
ובין אותן הסחורות המיוצרות בארץ, ובעיקר סחורות שחומר הגלם בא
מהחוץ.

מה שנוגע לעצם העניין, ברצוני לאיין שהענין
הוא מסובך מאד.

ט. בבה:

בענין השערים, לא יתכן שיהודי אחד
יקבל לפי שער של 1,800 ל"י הדולאר,
ויהודי שני לפי השער של 2. ל"י הדולאר, כפי כחו"ל נוצרת הרגשה
שעם מדינת ישראל אפשר להסתדר.

פ. חזני:

אף אני סבור שלבעיה זו ישנם הרבה פנים
ומטום כך היא מסובכת מאד. מתוך כל אותם
הדברים שנשמעו, קטרים עם ארצות, אפשרות ליחידה להוצאת הון והעברתו
לארץ, הפרטים עצומים של מחירים וכו', אין אנו יכולים להציע למסלה

שבשום מקרה לא יהיה יוצא מן הכלל. אני מסכים שישנם מקרים שצריך
לאפשר לחרוג מהמסגרת. אבל מאחר שמקרים כאלה יכולים להיות רבים מאד -
ומיחס לענין הטילומים בודאי שיכולים להיות - הרי שענין זה מחייב
סכר חזק שלא יהיה קל לפרוץ אותו. ואין חלוקי דעות ביחס לדבריו של
מר פיקר, שזוהי המדיניות של מטרד המסחר והתעשייה.

במקרה זה צריך להיות פיקוח חמור ביותר.
גם מי ששולל פיקוח בכל שטח אחד, צריך להסכים לפיקוח קפדני בשטח זה.
נקודת הכובד בשאלה זו היא לא העקרון אלא הארגון, כי באופן עקרוני מוטב
שצריך לסטור על תוצרת הארץ שלא יפגע. באשר לצד הארגוני ברצוני לומר,
מדבריו של מר פיקר אישרו לי מה שאני יודע מזמן, שאין תיאום מספיק
בין הרשויות השונות. המסקנה היא איפוא שצריך להיות תיאום מוגבר
בין הרשויות השונות.

א. כחו:

אני שמחתי לשמוע מחברי הכנסת בבה ופרלמנטריות
שדורשים למעשה תיכנון ופיקוח והסדר, ואף
טיפול יותר קפדני במסקיעים. אני מסכים. אלא שאני חושב שהממשלה עשתה
כמה שגיאות בעבר בלחץ חזק של דעת הקהל ושל הכנסת עם סיסמה כמו "גידוש
מסקיעים", "תנו התחדות". רק נפתח אסנב קטן, וכבר ישנה בהלה. אני
מוצא שזה רחוק מאד מבהלה. אולם יחד עם זאת, מי אפשר להגיד: ניתן
לתעשייה להתחדות, ובאותו זמן ליצור תנאים כאלה שיהיה שוק רק מצד אחד.
אם יש בארץ מייצרי קרמיקה, והיצרן אינו יכול להגיע למערכת כלים בגלל
מחירה הגבוהה, מותר לממשלה ליצור אברכיה בענף זה על מנת להוריד
את המחירים. וכאן אני מגיע לשתי מסקנות, שיש הכרח להסתמס באופן
רחב וליברלי בייבוא ללא תשלום, אבל שתוכנן ע"י ועדה שיוטבים בה י?

נציגי כל הגורמים, פרט לאינטרסנטים.

היו"ר ס. בנטוב:

אבי מסכים שהבעיה היא מאד מסובכת, היא עד כדי כך מסובכת שחוסר דרך יש לה תוצאות מסכנות מאד. אבי חושב, שהממשלה אחרי לחץ גדול החליטה בכל זאת לקבוע תקציב של מטבע זר, ובו נאמר שכל ההוצאות תהיינה בסך 305 מיליון לירות. אלה ואלה הם הדברים שאנו מוציאים, ואלה ואלה הן ההכנסות. בין ההכנסות ישנו ייבוא ללא תשלום; מניה 20 מיליון דולאר. מתי אפשר לבצע תקציב זה? כאשר ב-20 מיליון דולאר אלה יהיו אותם מיצרכים שנכנסים לרשימת הייבוא מצד שני. אבל אם יביאו ב-20 מיליון דולאר שאין בצד השני, התקציב בסופו של דבר יצטרך להיות 325 מיליון דולאר. אין לנו אפשרות להרשות לעצמנו סרב'נט כזה של בזבוז. מבחינה זאת אבי חושב, שהסקירה שסטענו מראינה מאד, וזו ענין של מדיניות מסויימת, של הגבלה אכזרית לגבי דברים שאינם נמצאים ברשימת הייבוא ההכרחי. זה ביחס למדיניות.

ביחס לביצוע, הרי אם אין מדיניות, גם הביצוע צריך להיות לקוי, כי דנים על כל סקרה ומסקרה לחוד. אבי מודאג מאד שחוסר ההתאמה הקיימת בטוחה זה. בשלב זה אינני אומר שצריכה להיות רשות אחת. אבל אבי חושב שמוכרחה להיות התאמה בין כל גרסאות.

אבי חושב שאנו צריכים לטמוע גם את טענות האוצר וגם את טענות מרכז ההסקעות.

סד פיקר:

הוויכוח התנהל בעיקר על שאלת הייבוא ללא תשלום שיש לה רק קטר בעקפיפין לשאלה סדברתי עליה. אם הוועדה מעוניינת, אבי מוכן להגיד את דעתו בטובן זה. אולם לגופו של ענין יש לי סתי הערות.

יש לי הרושם שכמה מחברי הוועדה טעו בהערכתם סחורות הייבוא מתחרה בסחורת הארץ במחיר. היא אלה מתחרה, כל באה בדרך כלל אותה סחורה מוגמרת על מנת להימכר כאן במחיר גבוה, שבקבע ע"י הוצאות הייצור של הארץ, או אפילו במחיר גבוה יותר. זו איננה בעיה של זמנים כתיקונם, שמביאים תוצרת חוץ על מנת להכות את התוצרת המקומית.

הערה שניה ביחס להעברת הון בצורת סחורות. ישנם מקרים בהם באמת העברת הון צמודה לסחורה מסויימת, אחרת היא לא מתגטס. עומד עכסיו להיפתח אטנב חדט. ההסתדרות הציונית בארצות הברית דיברה על צורה של הגברת גביית ההתחייבויות לגבי הטגבית הטאוחדת, והם פקנים להסיג זאת בצורת סחורות. אבי כתבתי על כך מכתב מחאה, שלא ארטה, את בלי רסיון ייבוא.

אשר לביצוע, אם הוועדה סחפסת דרך, הרי הדרך היא - כפי שהצעתי - בריכוז הטיפול ויצירת מוסד מרכזי. זה יכול להיות במסרדי או במסרד האוצר.

היו"ר ס. בנטוב:

באחת הישיבות הקרובות נצטרך לחזור ולדון בנושא זה בשתתפות יתר הגורמים הנוגעים בדבר.